

Prof. Dr. Bekir DENİZ (1953-2021)

Hafize Melek HİDAYETOĞLU

Prof. Dr., Selçuk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk Sanatları Bölümü,
Konya, Türkiye, hmhidayetoglu@gmail.com

Sanat tarihçi, Türk ve Anadolu dokumaları araştırmalarında uzman, Türk sanatı tarihi, kültürü çalışmalarına gönül vermiş çalışkan, azimli, idealist, üretken, vefakar, yapıcı, gayretli, yetenekli, mütevazı ve özverili bir bilim insanı...

Kıymetli bilim insanı Ardahan Üniversitesi İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölüm Başkanı Prof. Dr. Bekir Deniz, 29 Ekim 2021 tarihinde tutkuyla bağlı olduğu mesleği başındayken vefat etmiştir.

Çok değerli hocamız Bekir Deniz, 01.01.1953 tarihinde Çardak-Aksaray'da doğmuştur. Öğrenim hayatına Aksaray'da başlamıştır. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü'nden 1976 yılında mezun olmuştur. Aynı anabilim dalında 1978'de Prof. Dr. M. Oluş Arık yönetiminde "Malatya, Darende ve Balaban'da Türk Ev Mimarisi" başlıklı tezi ile yüksek lisans derecesi almıştır. 1982'de Prof. Dr. Rüçhan Arık başkanlığında hazırladığı, "Taşpınar Halıları Örnek Alınarak Kayseri ve Çevresinde Çağdaş Türk Halı Sanatı" konulu doktora tezi ile doktor ünvanını almıştır.

Bekir Deniz; 1976-1978 yılları arasında Akçadağ-Malatya Öğretmen Lisesi'nde, 1978-1980 yılları arasında Akkuş-Ordu Lisesi'nde ve 1980-1981 yılları arasında Gazi Eğitim Enstitüsü, Resim Bölümü'nde Sanat Tarihi Öğretmeni görevini yürütmüştür.

Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümüne 1981 yılında asistan olarak girmiş, aynı fakültede 1982 yılında Yardımcı Doçent, 1991 yılında Doçent, 1997 yılında da Profesör ünvanı almıştır.

1992 yılında Macaristan Hükümetinin verdiği burstan yararlanarak dört ay süreyle burslu, iki ay burssuz, "Macaristan'daki Türk Dönemi Eserleri, halı, kilim ve diğer dokumalar" üzerinde araştırmalar yapmıştır.

1987 yılında Kahire, 1995 yılında Cenevre, 1999 yılında Hollanda'da yapılan Türk Sanatları Kongresi'nde, 2000 yılında Kırgızistan'ın Oş kentinde düzenlenen kongre'de araştırmalarını sunmuştur.

2003-2004 eğitim ve öğretim yılında Uluslararası Türk-Kazak Ahmet Yesevi Üniversitesinde Türk Sanatı ve Türk Folklorü (etnografik eser) dersleri vermiş ve "Kazakistan'da Bulunan Türk Dönemi Eserleri" konusunda araştırmalar yapmak üzere görevlendirilmiştir. Ayrıca 2003-2009 yılları arasında birer ay süreyle Kazakistan'da araştırma ve incelemelerde bulunan Bekir Deniz; Kazakistan'daki çalışmalarının sonunda Oğuzların başkenti olan ve içinde Selçuklu Devletinin kurucusu Selçuk Bey'in Mezarının yer aldığı Cend şehrini bulmuştur. 2005 yılında Manas Üniversitesi'nce Düzenlenen (Bekir DENİZ, "Kayıp Şehir: Cend", Uluslararası Globalleşme ve Türk Kültürü Sempozyumu, 9-11 Kasım 2005 Bişkek, Kırgız-Türk Manas Üniversitesi, Türk Uygarlığı

Enstitüsü Yayını, Bişkek 2006, s. 251-274) bir sempozyumda bildiri olarak yayınlanmıştır. 2011 yılına kadar her yıl birer aylık sürelerle Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan'da bulunan Türk eserleri konusunda araştırmalar yürütmüştür. En son 2011-2013 yıllarında Uluslararası Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi'nde görev almış ve Güzel Sanatlar Fakültesi'nde Geleneksel El Sanatları Bölümü'nde Sanat Tarihi dersleri vermiştir.

Aksaray'da bulunan, Selçuklular dönemine ait, Aksaray-Melik Mahmud Gazi Hangâhı (Darphane) isimli yapının kazı başkanlığını ve aynı zamanda Alayhan'ın kazı ve sağlamlaştırma çalışmalarını yürütmüştür. Bu yapıların restorasyonlarında bilimsel danışmanlık yapmıştır. Aksaray Baba Yusuf Hakiki Türbesi'nin kazı ve restorasyon çalışmalarının bilimsel danışmanlığını yürütmüştür.

1997 yılından bu yana, Türk Tarih Kurumu'nun yürüttüğü, Türkiye ve Türkiye dışında bulunan, Türk Eserlerinin Envanter Çalışması isimli projelerde görev almıştır.

Bekir Deniz, 1981 yılında asistan olarak göreve başladığı Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü'nden 2007 yılında ayrılarak Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel El Sanatları Bölümü kurucu bölüm başkanlığını sonrasında 2011 yılında aynı üniversitenin Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü kurucu bölüm başkanlığı görevini üstlenmiştir.

Çeşitli dönemlerde çalıştığı kurumlarda dekanlık, bölüm başkanlığı ve Anabilim Dalı Başkanlıkları yürütmüştür. Ayrıca Fakülte ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu Üyeliği, Kültür Bakanlığı İzmir 1. No'lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu Üyeliği, Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne bağlı ve Eskişehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu başkanlığı, Atatürk Dil ve Tarih Yüksek Kurumu-Atatürk Kültür Merkezi Haberleşme Kurulu Üyeliği, AIESEE (Güneydoğu Avrupa Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi) Türkiye Milli Komitesi Danışma Kurulu üyeliği gibi idari görevleri ve kurul üyeliklerini başarı ile yürütmüştür.

Yurt içi ve yurt dışında Anadolu-Türk Sanatı, Orta Asya Türk Sanatı, Türk-İslam Sanatı, Anadolu-Türk Mimarisi konularında çok sayıda araştırma yazısı, makale ve bildirileri bulunmaktadır. Yayınlanmış Türk sanatı tarihi araştırmaları ve Anadolu dokuma kültürü, dokuma geleneği, dokumacılık tarihi konularını içeren çok sayıda makalesi ve bildirisi bulunmaktadır. Hocamızın Türk ve Anadolu dokumaları konusunda yapılmış özgün ve ender çalışmalardan olan ve bütün araştırmacıların kaynak edindiği "Ayvacık (Çanak kale) Yöresi Düz Dokuma Yaygıları-1998" ve "Türk Dünyasında Halı ve Düz Dokuma Yaygıları-2000" isimli iki kitabı vardır.

Bekir Deniz, pek çok sempozyum düzenleme kurulu başkanlığı, bilimsel dergi editörlüğü, araştırma projesi, yüksek lisans ve doktora tezi yürütücülüğünü üstlenmiştir.

Hocamızın Aksaray Türk Devri Yapıları ve Anadolu Türk dokumalarının tarihi, geleneği, kültürü ve yaşatılması konularında titiz çalışmaları bulunmaktaydı. Bu konularda yayınlanmayı bekleyen onlarca araştırması, makalesi ve kitabı bulunmaktadır.

Saha çalışmalarına önem vermiş, her fırsatta yaşadığı bölgenin halı ve kilim envanterini belgelemek üzere çalışmalar yürütmüştür. Bu araştırmaları yaşamının son günlerine kadar sürdürmüştür. Türk halı sanatı tarihi çalışmalarının yerinde tespit edilmesi konusunda çok titiz davranan ve öğrencilerine bu konuda rehberlik ve teşvik eden bir akademisyendi. Saha araştırmaları hocamız için vazgeçilmez bir tutkuydu. Yaşamının son günlerine kadar araştırmalarına devam etmiştir. Bu konuda maalesef tamamlanamayan çalışmaları bulunmaktadır.

Bekir Deniz, Fransızca, Macarca ve Rusça bilmektedir. Evli ve dört çocuk babasıdır.

Prof. Dr. Bekir DENİZ (1953-2021)